

Advies nr. 162 van 19 november 2021 van het Bureau van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen, over het voorontwerp van wet “betreffende de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst ten aanzien van sekswerkers”

INLEIDING

In een brief van 4 oktober 2021 vroeg de minister van Werk en Economie het advies van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen (hierna: de Raad) over een voorontwerp van wet betreffende de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst ten aanzien van sekswerkers.

Op 8 oktober heeft de Raad een tweede versie van het wetsontwerp ontvangen, met aanvullende bepalingen die moeten worden opgenomen in verschillende andere wetten dan de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten: de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon, de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités en de Arbeidswet van 16 maart 1971.

Aangezien het verzoek een dringend karakter heeft, omdat het wetsontwerp tegelijk met de hervorming van het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht, die momenteel in de Kamer wordt besproken, in werking moest treden, heeft het Bureau van de Raad zijn advies uitgebracht op 19 november 2021.

ADVIES

• Het voorontwerp van wet

- De Raad veronderstelt dat hij om een advies werd gevraagd omdat de meeste "sekswerkers" vrouwen zijn.¹ Het zou dus aangewezen zijn dit uitdrukkelijk te vermelden in de memorie van toelichting en een inclusieve schrijfwijze te gebruiken voor zover dit de leesbaarheid niet in het gedrang brengt². Onder de mogelijke

¹ De cijfers (2015) liggen rond de 25.000 tot 30.000 prostituees, afhankelijk van de bron (federale politie en Utsopi); een precieze uitsplitsing naar geslacht wordt echter niet gegeven.

² Op 21 januari 2022 zou een ontwerp van decreet *relatif au renforcement de la féminisation des noms de métier, fonction, grade ou titre et aux bonnes pratiques non discriminatoires quant au genre dans le cadre des communications officielles ou formelles* dat werd neergelegd in het Parlement van de Federatie Wallonië-Bruksel van kracht moeten worden (Doc. 286 (2021-2022)-Nr.1). <http://archive.pfwb.be/100000020ce0a8>.

Zie ook in de Nederlandstalige literatuur:

https://onzetaal.nl/uploads/editor/OnzeTaal_okt2020_de_pous.pdf,

<https://taaluniebericht.org/artikel/ingrid-van-alphen-mythes-over-taal-en-gender>

<http://www.scilogs.be/gender-is-not-sexy/genderneutrale-taal-verkleint-loonkloof/>

redactionele technieken, zoals bijvoorbeeld de volledige dubbele vorm "werknemers en werkneemsters", of de verkorte vorm "werkne(e)m(st)ers", of een genderneutrale formulering, stelt de Raad stelt de term "personen die zich prostitueren" voor.

- In het voorontwerp worden de termen "sekswerkers" en "werknemers die zich prostitueren" gebruikt. Om discussies over het toepassingsgebied te vermijden, is het beter om geen verschillende termen te gebruiken voor dezelfde groep personen. De Raad is van mening dat de titel in overeenstemming moet worden gebracht met de term die in de artikelen van het voorontwerp wordt gebruikt.
- De Raad wil erop wijzen dat de definitie van prostitutie in het voorontwerp zeer ruim is, aangezien zij "*het gewoonlijk en geregeld verhandelen zijn lichaam*" omvat, veel meer dan "*geslachtsbetrekkingen, tegen betaling, met een onbeperkt aantal personen*". De term "toestemming" in de definitie betekent waarschijnlijk dat het gaat om mensen die zich vrijwillig prostitueren. De Raad vraagt zich af of acteurs en actrices in pornografische films, bijna naakte dansers/danseressen in cabarets, peepshows, modellen, enz. ook onder deze definitie van prostitutie vallen. De groep "sekswerkers" is een veel ruimere groep dan enkel de personen die zich prostitueren.
- De Raad is verheugd om vast te stellen dat de nietigheid van de arbeidsovereenkomst voortaan niet meer kan worden ingeroepen tegen werkne(e)m(st)ers die zich prostitueren, noch door hun werkgevers, noch door derden.

Artikel 2 van het voorontwerp voorziet immers in de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst ten aanzien van de rechten van de werknemers die voortvloeien uit het arbeidsrecht én de socialezekerheidswetgeving. In tegenstelling tot het arbeidsrecht wordt er geen specifieke bepaling met betrekking tot de sociale zekerheid vermeld. De wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders voorzag al (art. 4.) dat "de werkgevers mogen zich niet op de nietigheid van de met de werknemer gesloten overeenkomst beroepen ten einde de toepassing van deze wet uit te sluiten". Aangezien het voorontwerp tot doel heeft werkne(e)m(st)ers die zich prostitueren te beschermen tegen pogingen van derden, met name de socialezekerheidsinstellingen, om hun overeenkomst als nietig te beschouwen, en teneinde de instellingen die sociale uitkeringen verstrekken hierbij te betrekken, stelt de Raad voor de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers in deze zin aan te vullen.

- De context van het voorontwerp van wet

In de memorie van toelichting wordt herinnerd aan het voornemen van de regering met het oog op " een verbetering van de levens- en werkomstandigheden van de

sekswerkers" (regeerakkoord van 30 september 2020). In zijn beleidsnota merkt de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid op dat sekswerker *"ofwel (worden) aangemeld als loontrekkende of als zelfstandige voor andere diensten dan seksuele handelingen"* en dat *"veel andere sekswerkers hebben simpelweg geen status en bevinden zich daarom vaak in zeer precaire situaties. Het toekennen van de status van werknemer, zelfstandige of 'sui generis'-statuut wordt immers bemoeilijkt door het verbod op het verhandelen van het eigen lichaam, waardoor er geen rekening kan worden gehouden met seksuele handelingen als arbeidsprestatie"*

- In zijn advies nr. 156 van 10 december 2020 betreffende de sociale rechten van personen die zich prostitueren, herinnerde de Raad eraan dat, in tegenstelling tot de hardnekkige geruchten, personen die zich vrijwillig prostitueren (waarbij prostitutie geenszins verboden is) de mogelijkheid hebben om zich aan te sluiten bij het sociaal statuut van de zelfstandigen en alle prestaties te genieten die daaruit voortvloeien, net zoals alle andere zelfstandigen. Maatregel F3 van het *Belgische Actieplan over de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen* (mei 2021) vermeldt dat "sekswerkers" geen specifiek statuut hebben, daarbij verwijzend naar advies nr. 156, waarin de Raad oordeelde dat het absoluut niet nodig was om een specifiek sociaal statuut voor deze personen te voorzien.
- Daarnaast heeft de Raad in hetzelfde advies de wetgever gewaarschuwd voor de gevolgen van de toekenning van een statuut van bezoldigd werkne(e)m(st)er en met name voor de noodzaak om een werkgever aan te wijzen die alle verplichtingen jegens zijn werkne(e)m(st)ers alsmede de verplichtingen jegens de overheidsinstellingen op zich neemt. Deze minimumvoorwaarden lijken moeilijk te handhaven in een "sector" waar fysiek en sociaal geweld veelvuldig voorkomen - los van de banden met netwerken van mensenhandel - en zullen niet verdwijnen door het simpele effect van een wet. In het Belgische Actieplan over de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen wordt opgemerkt dat "ongeveer de helft van hen (sic) als voltijdse zwartwerkers actief zou zijn".
- De Raad heeft ook een reeks aanbevelingen gericht tot de sociale en economische instanties, maar ook tot de fiscale, plaatselijke en gerechtelijke overheden die met de prostitutiesector te maken hebben en zullen krijgen. Elk van hen is medeverantwoordelijk voor het lot van personen die zich prostitueren. Om deze niet uit het oog te verliezen, maken advies nr. 156 en zijn aanbevelingen integraal deel uit van dit advies.